

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 101/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného URBAN & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tpo/109/2024 a jeho uzneseniu zo 16. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 7 ods. 2 a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 3 a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tpo/109/2024 a jeho uznesením zo 16. decembra 2024. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a súčasne mu prikázať, aby sťažovateľa prepustil z väzby na slobodu. Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne, odboru kriminálnej polície pod ČVS: ORP-630/1-VYS-TN-2024 z 22. novembra 2024 vznesené obvinenie pre zločin neoprávnenej výroby a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou podľa § 173 ods. 1 a ods. 3 písm. a) a e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona.

3. Uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6Tp/98/2024 z 22. novembra 2024 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

4. Proti prvostupňovému rozhodnutiu o väzbe sťažovateľ podal sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením č. k. 3Tpo/109/2024-120 zo 16. decembra 2024 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú a zároveň neprijal na účel nahradenia väzby sťažovateľa ponúknuté záruky dôveryhodných osôb a ani ponúknuté peňažné záruky.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že celková dĺžka rozhodovania o jeho väzbe všeobecnými súdmi predstavovala od podania návrhu príslušného prokurátora (22. novembra 2024) po doručenie druhostupňového rozhodnutia obhajcovi (10. januára 2025) 49 dní, a teda nebola v súlade s jeho právom na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

6. V súvislosti so vznesením obvinenia sťažovateľ namieta, že príslušníci polície ho zadržali nezákonným, neprimeraným a neproporcionálnym spôsobom. Fyzicky ho napadli, spôsobili mu početné zranenia, ktoré si vyžiadali operačný zákrok. Svoj následný výsluch považuje za nezákonný, keďže ho v dôsledku fyzického napadnutia príslušníkmi polície nemohol chápať. Takto bol k priznaniu donútený fyzickým, ako aj psychickým nátlakom. Všetko od vykonania nezákonného zadržania cez nezákonný výsluch, ako i ďalšie v nadväznosti na to získané dôkazy preto trpia „*vadou*“ nezákonnosti a cez teóriu otráveného plodu stromu nemôže byť posúdené ako zákonný dôkaz. V dôsledku toho nie je dostatočne odôvodnené vznesenie obvinenia, a tým nie sú dané ani materiálne podmienky väzby. Týmito skutočnosťami bol podľa sťažovateľa krajský súd povinný sa zaoberať, avšak odmietol ich s odôvodnením, že pre rozhodnutie o väzbe neboli relevantné. Napadnuté uznesenie tak zaťažil „*vadou nezákonnosti a protiústavnosti*“, konkrétne svojvoľnosti, arbitrárnosti, zmätočnosti a nepreskúmateľnosti.

7. Podľa názoru sťažovateľa ak v dôsledku nezákonného zadržania došlo k zaisteniu dôkazov, všeobecný súd musí a má povinnosť preskúmať, či bolo zadržanie zákonné, pokiaľ to obvinený namieta. Tvrdí, že ak došlo k policajnej provokácii, je nevyhnutné z okruhu dôkazných prostriedkov vylúčiť akékoľvek dôkazy získané v dôsledku policajného podnecovania vrátane prípadného priznania obvineného, ak existuje úzka súvislosť medzi výpoveďou obvineného a policajnou provokáciou. V takomto prípade priznanie obvineného nemôže napraviť účinky policajnej provokácie. K dosiahnutiu spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru musia byť vylúčené všetky dôkazy získané v dôsledku policajnej provokácie a odsúdenie obvineného nesmie byť založené na dôkazoch získaných policajným podnecovaním. Pokiaľ nie je možné dospieť k odsudzujúcemu rozsudku na základe iných dôkazov, je nutné trestné stíhanie zastaviť alebo obvineného oslobodiť spod obžaloby.

8. Sťažovateľ krajskému súdu tiež vytýka, že opomenul a nezaoberal sa jeho argumentáciou týkajúcou sa porušenia čl. 3 dohovoru, keď v dôsledku útoku zo strany príslušníkov polície bol podrobený neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu. Krajský súd teda nedal sťažovateľovi adekvátnu odpoveď na jeho otázky týkajúce sa väzby.

9. Pred krajským súdom sťažovateľ ďalej namieta, že pri rozhodovaní o väzbe nebola predložená utajovaná príloha vyšetrovacieho spisu. Prvostupňový súd tak nemal k dispozícii kompletný vyšetrovací spis, preto nemohol riadne preskúmať dôvodnosť trestného stíhania. Táto príloha nebola sprístupnená ani sťažovateľovi, ani jeho obhajcovi, v dôsledku čoho sťažovateľ nemohol v plnom rozsahu argumentovať pri rozhodovaní o jeho väzbe. Táto okolnosť predstavuje porušenie práva sťažovateľa na obhajobu, ako i na kontradiktórnosť konania o väzbe.

10. Zatajením existencie utajovanej prílohy podľa názoru sťažovateľa príslušný prokurátor porušil princíp kontradiktórnosti a právo na obhajobu, pretože pred zadržaním sťažovateľa bolo vykonané zabezpečovanie informácií v zmysle utajovanej prílohy, v dôsledku čoho bol zadržaný, boli získané dôkazy v jeho neprospech a následne bol vzatý do väzby. Sťažovateľ sa preto pýta, ako nemôže byť k rozhodnutiu o väzbe utajovaná príloha relevantná, pokiaľ sa od výsledkov v nej odvíja celý procesný postup orgánov činných v trestnom konaní a ako mohol súd rozhodovať o väzbe a posudzovať dôvodnosť trestného stíhania bez utajovanej prílohy vyšetrovacieho spisu.

11. Krajský súd podľa sťažovateľa nepostupoval ústavne konformným spôsobom, keďže neskúmal a nehodnotil dôkazy, ktoré viedli k vzneseniu obvinenia. Nevyžiadal a preskúmal utajovanú prílohu vyšetrovacieho spisu, pritom keď následne do tejto prílohy nahliadol obhajca a svoje závery krajskému súdu oznámil, tento ich opomenul a nevysporiadal sa s nimi. Krajský súd tak nevedol so sťažovateľom dialóg týkajúci sa dôvodnosti jeho obvinenia.

12. Sťažovateľ v ďalšom namieta, že prvostupňový súd k existencii dôvodu tzv. preventívnej väzby [podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] len stručne uviedol, že tento je daný trestnou minulosťou sťažovateľa s uvedením trestných činov, pre ktoré bol odsúdený, avšak celkom zjavne opomenul, že v posudzovanej veci je stíhaný pre drogovú trestnú činnosť, a nie pre trestné činy sexuálneho zneužívania či marenia výkonu úradného rozhodnutia, ako to bolo v minulosti.

13. Pre drogovú trestnú činnosť je stíhaný po prvýkrát, preto ak krajský súd odôvodnil obavu z pokračovania drogovej trestnej činnosti tým, že sa sťažovateľ v minulosti dopustil trestných činov nesúvisiacich s drogovou trestnou činnosťou, nie je naplnený dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

14. Za nedostatočné, svojvoľné a ústavne nekonformné sťažovateľ považuje aj odôvodnenie danosti tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Jedinou skutočnosťou, ktorou ju všeobecné súdy odôvodnili, bolo, že mal pred príslušníkmi polície utekať. Táto argumentácia však nemôže zakladať väzbu sťažovateľa, pretože jediná skutočnosť nemôže odôvodňovať dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v kontexte toho, že krajský súd „zjavne účelovo hovorí o skutočnostiach v množnom čísle, ktoré však v skutočnosti neexistujú a sám porušovateľ menuje len jedinú skutočnosť“.

15. V posudzovanej veci nie je nijakým spôsobom preukázané, že by bol u sťažovateľa daný taký súhrn okolností, ktoré by spoločne odôvodňovali obavu z jeho úteku alebo skrývania sa. Nebezpečenstvo úteku trestne stíhanej osoby nemôže vyplývať len z jednej skutočnosti, ale musí byť založené na súhre okolností.

16. Sťažovateľ tak dospel k presvedčeniu, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na riadne, zrozumiteľné a právne presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 7 ods. 2 a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, práv podľa čl. 3 a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tpo/109/2024 a jeho uznesením zo 16. decembra 2024, ku ktorému malo v podstate dôjsť nedostatočným odôvodnením a arbitrárnosťou napadnutého rozhodnutia a aj nedržaním požiadavky na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu postupom krajského súdu v súvislosti s urýchlenosťou (neodkladnosťou) rozhodovania o osobnej slobode:

18. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (obdobne v čl. 8 ods. 2 a 5 listiny a čl. 9 ods. 3 a 4 paktu) týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy, čl. 8 ods. 1 listina a čl. 9 ods. 1 paktu) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05). V označených ustanoveniach ústavy sú teda obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 34/07, IV. ÚS 333/08, IV. ÚS 263/2018).

19. Ústavný súd stabilne judikuje, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle § 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

20. Ústavný súd už mnohokrát vo svojich rozhodnutiach uviedol, že v situácii, keď dĺžka rozhodovania všeobecného súdu vo väzobnej veci už na prvý pohľad nespĺňa požiadavky urýchlenosti (na jednom stupni nie viac ako jeden mesiac), je úlohou príslušného súdu vysvetliť dôvody oneskorenia alebo poukázať na výnimočné okolnosti ospravedlňujúce takéto oneskorenie (porov. rozsudok Veľkej komory vo veci Musiał proti Poľsku z 25. 3. 1999, sťažnosť č. 24557/94, bod 44; tiež rozsudok vo veci Koendjibiharie proti Holandsku z 25. 10. 1990, sťažnosť č. 11487/85, bod 29; I. ÚS 423/2020, I. ÚS 564/2020, IV. ÚS 660/2023).

21. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že spisový materiál okresného súdu spolu s riadnym opravným prostriedkom sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu o vzatí sťažovateľa do väzby bol nadriadenému krajskému súdu doručený 10. decembra 2024. O sťažnosti krajský súd rozhodol napadnutým uznesením zo 16. decembra 2024. Druhostupňové rozhodnutie bolo krajským súdom expedované 3. januára 2025.

Sťažovateľovi bolo doručené 24. januára 2025 a jeho obhajcom 10. januára 2025 a 14. januára 2025.

22. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd o osobnej slobode sťažovateľa konal 24 dní (od predloženia veci 10. decembra 2024 do expedovania rozhodnutia 3. januára 2025), resp. 31 dní (do doručenia rozhodnutia obhajcovi sťažovateľova 10. januára 2025). Celková dĺžka konania a rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa krajským súdom, ktorého postup v tejto súvislosti sťažovateľ namieta, tak neprekročila čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (a teda ani čl. 8 ods. 2 a 5 listiny a čl. 9 ods. 3 a 4 paktu) a čl. 5 ods. 4 dohovoru akceptovanú lehotu jedeného mesiaca na jednom stupni.

23. Na tomto mieste ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“) napr. rozsudok vo veci Lebedev proti Rusku z 25. 10. 2007, bod 96] je požiadavka na urýchlenosť rozhodovania menej prísna v prípade, že súd rozhoduje o opravnom prostriedku proti predošlému rozhodnutiu súdu o väzbe. Ak bolo prvostupňové rozhodnutie o väzbe vydané súdom poskytujúcim primerané záruky riadneho súdneho konania, ESLP je pripravený tolerovať dlhšie obdobia prieskumu v konaní pred druhostupňovým súdom (rozsudok vo veci Shcherbina proti Rusku z 26. 6. 2014, bod 65).

24. Dĺžku trvania prvostupňového konania o osobnej slobode sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom žiadnym relevantným spôsobom nenamietal (požiadavka vysloviť porušenie základných práv v tejto súvislosti v ústavnej sťažnosti absentuje), preto ústavný súd postup okresného súdu z predmetného hľadiska osobitne neskúmal a nehodnotil (navyše prvostupňové konanie zjavne korešponduje požiadavke urýchlenosti rozhodnutia o osobnej slobode podľa označených článkov ústavy, listiny, paktu a dohovoru).

25. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu rozhodnutím krajského súdu v súvislosti s jeho nedostatočným odôvodnením a arbitrárnosťou:

27. Ústavný súd už judikoval, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (m. m. III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe [I. ÚS 187/09, rozsudok ESĽP vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67].

28. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto právna úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby (uznesenie o vznesení obvinenia) a materiálne predpoklady väzby, keď musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený; zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011). Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení. Z čl. 17 ods. 2 ústavy ďalej vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie tohto zabezpečovacieho inštitútu. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (porovnaj napr. I. ÚS 31/2010, II. ÚS 349/2013, III. ÚS 271/07, IV. ÚS 361/09). Zároveň je potrebné dodať, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia o väzbe, ktoré neposkytuje odpovede na všetky relevantné otázky, resp. námietky formulované zo strany väzobne stíhanej osoby, sa v prípade väzby automaticky pretavuje do porušenia práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (III. ÚS 33/2021). Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05).

29. Právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná najmä na preskúmanie, či dôvod a spôsob obmedzenia osobnej slobody rozhodnutiami všeobecných súdov vo väzobných veciach [napr. v zmysle posúdenia, či sú rozhodnutia všeobecných súdov o väzbe podložené zákonnými dôvodmi, či súd výslovne, prehľadne a logicky vysvetlil, z ktorých konkrétnych skutočností vyplýva dôvod väzby, či sú rozhodnutia riadne a vyčerpávajúco odôvodnené, či súd rozhodol o zákonnosti ďalšieho trvania väzby a žiadosti obvineného o prepustenie na slobodu urýchlene a pod.] je v súlade s právami a slobodami zaručenými čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru (porov. napr. I. ÚS 47/2013, II. ÚS 230/02, II. ÚS 38/05, III. ÚS 352/2011, IV. ÚS 124/03, IV. ÚS 153/09).

30. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby, resp. ponechaní dotknutej osoby vo väzbe. Tento postup skúma sťažnostný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je oprávnený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (porov. napr. I. ÚS 316/2011, II. ÚS 76/02, II. ÚS 466/2013, III. ÚS 466/2010, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 619/2013). Skutkové a právne závery príslušného všeobecného súdu však môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

31. Úlohou ústavného súdu tak v danom prípade bolo najmä to, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je odôvodnenie jeho rozhodnutia v načrtnutom smere ústavnoprávne akceptovateľné a taktiež či interpretácia a aplikácia relevantných právnych noriem zo strany krajského súdu je zlučiteľná s ústavou a medzinárodnými záväzkami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

32. Z uvedených perspektív ústavný súd pristúpil k preskúmaniu ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu č. k. 3Tpo/109/2024-120 zo 16. decembra 2024. Zároveň, pridržiavajúc sa svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie prvostupňového súdu a súdu druhého stupňa nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie (v tomto prípade sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok [tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj druhostupňového), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09)], sa ústavný súd oboznámil aj s obsahom rozhodnutia okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ vzatý do väzby.

33. Dôvodnosť podozrenia, že skutok sa stal a že ho mal spáchať sťažovateľ vyplývala podľa oboch konajúcich súdov nielen z výpovede sťažovateľa, ktorý sa k spáchaniu skutku priznal, ale aj z výpovede svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako aj z predbežného vyjadrenia príslušného kriminalisticko-expertízneho ústavu a ostatného spisového materiálu (napr. z výpovedí ďalších svedkov, z vykonanej obhliadky miesta činu, domovej prehliadky, prehliadky iných priestorov, osobnej prehliadky; pozn.) Podstatný obsah dovtedy zabezpečených dôkazných prostriedkov pritom okresný súd vo svojom rozhodnutí stručne

uviedol a tento aj podľa názoru ústavného súdu jednoznačne korešpondoval so skutkovými závermi prijatými okresným súdom a následne krajským súdom v otázke existencie dôvodného podozrenia, že sa skutok stal, tento má znaky trestného činu a že ho mohol spáchať sťažovateľ.

34. K sťažovateľom tvrdenej nezákonnosti vykonaného zadržania jeho osoby, od ktorého odvodil nezákonnosť následne vykonaných úkonov (dôkazov) a nadväznú nezákonnosť vznesenia obvinenia a tým aj nemožnosť uvalenia väzby na jeho osobu, krajský súd pripomenul, že v rámci rozhodovania o väzbe nemá právomoc preskúmavať zákonnosť postupu policajtov pri zadržaní obvineného (tu sťažovateľa), a v konečnom dôsledku posúdenie tejto otázky nepovažoval ani za rozhodujúce pre zhodnotenie naplnenia zákonných podmienok väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

35. Krajský súd neopomenul ani námietku, že priznanie sťažovateľa malo byť vynútené fyzickým a psychickým násilím. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že trestné stíhanie bolo v počiatočnom štádiu, a nedospel k záveru, že by obsah spisového materiálu nedával podklad k vzneseniu obvinenia v súlade s § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Konštatoval preto, že u sťažovateľa bola vo vtedy aktuálnom počiatočnom štádiu splnená zákonná podmienka väzby.

36. Krajský súd pritom na inom mieste odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, poukazujúc na znenie § 206 ods. 1 Trestného poriadku (ale aj na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 33 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov č. 4/2019), podrobne ozrejmil, že na vznesenie obvinenia zákon nevyžaduje preukázanie dôvodnosti podozrenia len na základe existencie procesne vykonaných dôkazov použiteľných aj v konaní pred súdom v prípade podania obžaloby, ale postačujú akékoľvek relevantné informácie o podozrení zo spáchania trestného činu určitou osobou podložené poznatkami o existencii dôkazov spôsobilých preukázať opodstatnenosť podozrenia zo spáchania trestného činu.

37. Podľa názoru ústavného súdu táto odpoveď konajúceho súdu bola dostatočnou a ústavne konformnou na prezentované námietky sťažovateľa, a to najmä v situácii, keď sťažovateľom uvádzaná údajná nezákonnosť postupu polície v tom čase nebola nijako jednoznačne preukázaná, resp. príslušnou autoritou konštatovaná, ale išlo len o tvrdenie sťažovateľa. Ústavný súd aproboval záver krajského súdu plynúci z jeho rozhodnutia v tom zmysle, že v rámci konania o osobnej slobode všeobecný súd nedisponuje dostatočným časovým a procesným priestorom na vykonanie dokazovania na zistenie a ustálenie takej závažnej a komplexnej otázky, ako je vyšetrovanie zákonnosti postupu policajtov pri vykonaní zadržania osoby, príp. aj pri vykonávaní ďalších vyšetrovacích úkonov za použitia násilia. S prihliadnutím na podstatu a predmet konania o osobnej slobode zisťovanie okolností danej trestnej veci v sťažovateľom požadovanom rozsahu zjavne presahuje limitované možnosti dokazovania na účely rozhodnutia o väzbe. V konečnom dôsledku o tomto závere svedčí aj sťažovateľom spomenutá skutočnosť, že postup policajtov v súvislosti s jeho zadržaním je predmetom konania na Úrade inšpekčnej služby Policajného zboru (ďalej len „inšpekčná služba“) pod ČVS: UIS-383/1-OIS-2024.

38. Ústavný súd v odôvodnení ústavnej sťažnosti tak nenachádza dostatočne presvedčivé argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybníť zákonnosť výsluchov svedkov a ďalších podozrivých, prípadne iných (v odôvodnení rozhodnutia okresného súdu už v spomenutých) procesných úkonov, a to len na základe sťažovateľom tvrdeného jeho nezákonného zadržania. Objektívne tak absentuje taká kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi zadržaním sťažovateľa

a všetkými dovtedy vykonanými vyšetrovacími úkonmi, ktorá by v tomto prípade opodstatňovala prípustnosť úvahy aplikovateľnosti teórie ovocia z otráveného stromu, keďže v danej chvíli je otázne (nie však vylúčené, pozn.), či označené úkony majú svoj základ v nezákonnom zadržaní sťažovateľa.

39. Obdobný záver platí aj k sťažovateľom prezentovanému násilnému (fyzickému a psychickému) donúteniu jeho osoby vypovedať. Opäť ide iba o ničím nepreukázané tvrdenie sťažovateľa.

40. K sťažovateľom predostretej argumentácii spočívajúcej v poukaze na rozhodovaciu prax ESLP (bod 7 odôvodnenia tohto rozhodnutia) ústavný súd uvádza, že táto je na jeho prípad absolútne neaplikovateľná. Sťažovateľ sa bráni, že osoba nesmie byť potrestaná za trestnú činnosť, ktorá bola výsledkom podnecovania zo strany štátnych orgánov. Tvrdí, že pokiaľ došlo k policajnej provokácii, je nevyhnutné z okruhu dôkazných prostriedkov vylúčiť akékoľvek dôkazy získané v dôsledku policajného podnecovania vrátane prípadného priznania obvineného, ak existuje úzka súvislosť medzi výpoveďou obvineného a policajnou provokáciou. Uvedené odôvodnenie je zjavne neadekvátne situácii sťažovateľa. V jeho prípade bezpochyby nešlo o podnecovanie (policajnej provokácie) k spáchaniu trestného činu ani k jeho vystaveniu nátlaku k spáchaniu trestného činu.

41. Pokiaľ išlo o námietku sťažovateľa, že sudca pre prípravné konanie nemal k dispozícii utajovanú prílohu vyšetrovacieho spisu, na podklade ktorej mal posúdiť zákonnosť a opodstatnenosť vykonaných dôkazov obsiahnutých v spisovom materiáli a že sťažovateľ do nej ani nemohol nahliadnuť, krajský súd uviedol, že odôvodnenie návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby a najmä prvostupňové uznesenie o jeho vzatí do väzby sa nezakladalo na obsahu utajovaných príloh. Nemohlo preto dôjsť k porušeniu zásady kontradiktórnosti a rovnosti strán trestného konania, keďže nedošlo k odmietnutiu nahliadnutia do utajovanej prílohy na podklade informácie, z ktorej by boli posudzované materiálne podmienky väzby a rozhodnuté o vzatí sťažovateľa do väzby bez toho, aby sa s nimi mohol oboznámiť a vyjadriť sa k nim. Krajský súd poukázal na odlišnosť situácie pre prípad existencie utajovanej prílohy, keď prokurátor odôvodní a následne sudca pre prípravné konanie na podklade informácií vyplývajúcich z utajovanej prílohy odvodní dôvodnosť podozrenia obvineného zo spáchania skutku, teda materiálnu podmienku väzby bez toho, aby mal obvinený možnosť do utajovanej prílohy nahliadnuť, prípadne je mu takáto možnosť výslovne odmietnutá. O uvedenú situáciu však v tomto prípade nešlo ani túto odpoveď krajského súdu nebolo možné považovať za ústavne nesúladnú.

42. K existencii dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku okresný súd uviedol, že sťažovateľ bol toho času nezamestnaný. Nemal trvalý zdroj príjmu, no napriek tomu u neho bolo zaistené značné (z pohľadu Trestného zákona) množstvo rôznych drog. Ako sám uviedol a potvrdili to aj ďalší svedkovia, drogy predával a aj užíval. Finančné prostriedky si evidentne zabezpečoval predovšetkým predajom drog. V čase spáchania stíhaného skutku okrem podmieneného trestu pre iný trestný čin mal uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, napriek tomu vozidlo šoféroval. Z uvedeného, ako aj trestnej minulosti sťažovateľa bolo podľa okresného súdu zrejmé, že neexistuje prakticky žiadna záruka, že jeho ponechaním na slobode by nepokračoval v páchaní ďalšej, predovšetkým drogovej trestnej činnosti.

43. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu korigoval v časti, v ktorej sudca pre prípravné konanie zo záznamov z registra trestov vyvodil právny záver o dvojnásobnom odsúdení napriek tomu, že v prípade jedného záznamu je uvádzaná právna fikcia, podľa ktorej sa na sťažovateľa hľadelo,

akoby nebol odsúdený. Na druhej strane však uvedená právna fikcia z obsahu odpisu z registra trestov s prihliadnutím aj na nezahladené odsúdenie podľa názoru krajského súdu nebránila vyvodiť odôvodnené podozrenie o sklonoch sťažovateľa k úmyselnému porušovaniu záujmov chránených Trestným zákonom. Preto krajský súd považoval záver sudcu pre prípravné konanie o existencii dôvodu väzby obvineného podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku za správny a v súlade so zákonom.

44. Podľa názoru ústavného súdu z uvedeného jednoznačne vyplýva, že vo vzťahu k existencii dôvodu tzv. preventívnej väzby v ústavnej sťažnosti uplatnená obrana sťažovateľa neobstojí. Nie je pravdou, že táto väzba bola odôvodnená iba trestnou minulosťou sťažovateľa s uvedením trestných činov, pre ktoré bol odsúdený. Skutočnosti zistené okresným súdom a krajským súdom, tak ako sú uvedené v predchádzajúcich dvoch bodoch odôvodnenia tohto rozhodnutia, predstavujú dostatočný základ pre rozhodnutie o vzatí sťažovateľa do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

45. Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné pripomenúť aj svoju judikatúru, podľa ktorej, ak existuje čo i len jeden zákonný dôvod väzby, väzba je zákonná a ústavná, ak takýto dôvod všeobecný súd aplikoval (m. m. III. ÚS 892/2016, I. ÚS 126/2020, IV. ÚS 434/2020, IV. ÚS 56/2021, II. ÚS 246/2021).

46. Ústavný súd nesúhlasí ani s názorom sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. V danom štádiu trestného stíhania, keď v podstate došlo k prvotnému vzatiu sťažovateľa do väzby, ústavný súd považoval dôvod unikania sťažovateľa pred orgánmi polície za dostatočne konkrétnu skutkovú okolnosť pre súdmi prijatý záver, ktorý opreli o skutkové zistenie, že na vozidle, ktoré sťažovateľ riadil, sa snažil polícii ujsť, vystavil pritom nebezpečenstvu nielen seba a posádku vozidla (svedka a tehotnú maloletú svedkyňu), ale aj zasahujúcich príslušníkov polície a iných účastníkov cestnej premávky. Na vozidle pritom unikal napriek tomu, že príslušníci polície použili majáky aj varovné výstrely. Zastavil až potom ako bol vytlačený z cesty do priekopy. Uvedené konanie sťažovateľa, hoc by sa mohlo pokladať za skratové, bolo podľa názoru okresného súdu natoľko vážne, že odôvodňovalo tzv. útekový dôvod väzby.

47. Za týchto okolností okresný súd zároveň dospel k záveru, že väzbu sťažovateľa nebolo možné v danom štádiu konania nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka ani jeho písomným sľubom, najmä vzhľadom na jeho osobu a trestnú minulosť, najmä na skutočnosť, že predchádzajúce tresty odňatia slobody nevedli u neho k náprave a ďalšej trestnej činnosti sa mal dopustiť v čase podmieneného odsúdenia.

48. S poukazom na rovnaké skutočnosti charakterizujúce okolnosti prípadu a osobu sťažovateľa, aj krajský súd považoval za správny aj záver, že prijatím písomného sľubu sťažovateľa ani dohľadom probačného a mediačného úradníka nad ním, a to ani pri kumulácii týchto náhrad v súčasnom (počiatočnom) štádiu trestného stíhania nebolo možné dosiahnuť účel jeho väzby. Na podklade najmä záznamov v registri trestov existovalo dôvodné podozrenie zo sklonov sťažovateľa k páchaniu úmyselnej trestnej činnosti a existujúce dôvodné podozrenie vyvolávalo dôvodnú obavu, že aktuálne vykonávaný podmienený trest odňatia slobody napriek hrozbe samotného výkonu trestu odňatia slobody u sťažovateľa neplnil účel ochrany záujmov chránených Trestným zákonom a výchovný účel viesť sťažovateľa, aby po jeho právoplatnom odsúdení viedol už len riadny život.

49. V sťažnostnom konaní boli predložené ponuky dôveryhodných osôb na prevzatie záruky za ďalšie správanie sťažovateľa a tiež peňažné záruky týchto istých osôb, avšak vzhľadom na dôvodné podozrenie zo spáchania skutku v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia pre iný úmyselný trestný čin, ako aj na podozrenie na zneužívanie viacerých návykových látok sťažovateľom a podozrenie na ich opakované zadovažovanie, bez objasnenia otázok prípadnej novej závislosti sťažovateľa na týchto látkach, keď sa mal vyjadriť, že kokaín užil 30 – 40 hodín pred skutkom a predtým ho bral tri týždne nepretržite, krajský súd v tomto počiatočnom štádiu trestného stíhania nepovažoval akúkoľvek náhradu väzby sťažovateľa za dostatočnú.

50. Poukazujúc na uvedené, ústavný súd konštatuje, že krajský súd (v spojení s rozhodnutím okresného súdu) sa pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa všetkými relevantnými skutkovými, ako aj právnymi otázkami riadne zaoberal a na tieto dal adekvátne a presvedčivé odpovede.

51. Právne závery krajského súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami, ktoré nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia ústavne súladným spôsobom vyjadril ku všetkým relevantným námietkam sťažovateľa, pritom toto odôvodnenie nemožno označiť za formalistické alebo stereotypne formulované. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že toto nevykazuje žiadne znaky arbitrárnosti alebo takej aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

52. Nebolo možné akceptovať tvrdenie sťažovateľa, že by všeobecné súdy argumentáciu sťažovateľa ignorovali.

53. Pokiaľ konajúci súd vyhodnotil všetky vykonané dôkazy a priklonil sa k záveru o dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa a následnej potrebe ponechania jeho osoby vo väzbe, ústavný súd to musí rešpektovať ako výraz jeho autonómneho rozhodovania o osobnej slobode sťažovateľa.

54. V aktuálnej veci sú podľa názoru ústavného súdu závery krajského súdu v otázke potreby ponechania sťažovateľa vo väzbe založené na racionálnych úvahách vychádzajúcich z vyšetrovaním zistených skutočností a nejavia sa ako ústavne neakceptovateľné. Odôvodnenie záverov o existencii dôvodov väzby u sťažovateľa a o nenahradení väzby inými príslušnými inštitútmi trestného práva je logické, dostatočne odôvodňujúce jeho väzbu. V okolnostiach uvedeného preto vyhodnotil ústavný súd námietku sťažovateľa o neprimerane odôvodnenom napadnutom uznesení krajského súdu, jeho arbitrárnosti a neexistencii dôvodov väzby ako zjavne neopodstatnenú.

55. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a podľa čl. 7 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 3 dohovoru postupom a rozhodnutím krajského súdu:

56. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho práva na účinné vyšetrovanie a vyšetrovanie postupu polície (pri jeho zadržaní a výsluchu) vyplývajúce z čl. 3 dohovoru, resp. z čl. 16 ods. 2 ústavy, ktoré poskytujú ochranu pred mučením alebo podrobením neľudskému

alebo ponížujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Ich aplikácii musí predchádzať závažné tvrdenie, pri ktorom zo samotného práva podľa čl. 3 dohovoru vyplýva povinnosť štátu náležitým spôsobom takéto tvrdenie preveriť, resp. vykonať účinné vyšetrovanie vo vzťahu k takémuto tvrdeniu.

57. V danej veci ústavný súd s prihliadnutím na dosiaľ uvedené závery (predovšetkým vyplývajúce z bodu 37 odôvodnenia tohto rozhodnutia) dospel k presvedčeniu, že krajský súd sa v tomto konaní porušenia označeného práva (na účinné vyšetrovanie), vzhľadom na podstatu konania o väzbe, ktorého predmetom je rozhodovanie o osobnej slobode, nedopustil a ani dopustiť nemohol. Napokon zadosť musí tomuto právu učiniť práve k tomu predurčené konanie vedené Úradom inšpekčnej služby pod ČVS: UIS 383/1-OIS-2024 a jeho výsledok.

58. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

59. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu